

Қазіргі кезде қолданылатын дезинсектицидтер

**ОРЫНДАҒАН: КӘРІБАЙ ЕРДАУЛЕТ 307
ТОБЫ**

- **ДЕЗИНСЕКЦИЯ** (дез... және лат. *insecta* – жәндік) – ауру қоздырғыштарын тарататын зиянды жәндіктерді жою үшін мал фермаларында, күс фабрикаларында, ет комбинаттарында, қоймаларда, т.б. қолданылатын малдәрігерлік-санитарлық шаралардың бірі. Дезинсекцияның мақсаты – ауру қоздырып, тарататын жәндіктерді жою және олардың өсіп-өнуіне, көбеюіне жол бермеу. Дезинсекцияның физикалық, механикалық, химиялық, биологиялық әдістері бар. Физикалық әдісті қолдану кезінде ыстық не суық температурамен бумен өңдеу, өртеу, жоғары тербелісті ультраток, иондаушы сәулелердің әсерін пайдалану арқылы ұсақ жәндіктерді жояды. Механикалық әдісті қолдану кезінде есік-терезе торланып, қоражай көң-қоқыстан тазартылады. Химиялық әдісті қолдану кезінде жәндіктерді жою үшін улы препараттар (ДДТ, гексахлоран, хлорофос, нафталин, анабазин, күкіртті газ, т.б.) қолданылады.

- Инсектицидтер (латынша жәндіктерден «жәндіктер» деген латынның caedo «kill») - зиянды жәндіктерді жоюға арналған химиялық препараттар. Зиянды бақылауға арналған.
- Инсектицидтер ауыз арқылы енгізілетін инсектицидтер - органикалық емес мышьяк қосылыстары (кальций, магний, бор, қорғасынның арсенаттары), кремний фторидтері және металдардың фторидтері, тиодифениламин, сондай-ақ кейбір арнайы препараттар (эилан, митин, ирган және т.б.) олар маталарды, жүнді және жұмыртқаны қорғау үшін қолданылады.

- Жүйе немесе жүйелі инсектицидтер, өсімдіктердің тамыры мен жапырақтары арқылы сіңеді қоректік өсімдіктер тамырлы жүйесі арқылы жылжыту және ластайтын жәндіктер үшін өсімдіктер улы құрайды. Бұл, neonicotinoids phosphamide demeton-S-метил болып табылады. Жүйелі инсектицидтер (фосфорорганикалық) (инъекциялық қан жәндіктер улы болып кейін мал) жануарларды эктопаразитов бақылау үшін пайдаланылатын, кеміргіштердің (қаза тапқан мал инсектицид тасымалдаушы-векторлары және паразиттер) болып табылады. Адамда вшей қарсы күрес, ерекше жағдайларда, фенил пайдаланыңыз. адам қан бір дозада екі апта ішінде инсектицидтік қасиетін сақтайды.

- **Инсектицидтер**^[1] (лат. *insectum* – жәндік және *caedo* – жою) – зиянды жәндіктерді құртуға арналған химиялық заттар. Организмге ену жолына байланысты **Инсектицидтер** бірнеше топқа ажыратылады.
- Жанасу Инсектицидтері – жәндіктердің сыртқы тері қабаттарымен жанасуы арқылы енеді; олар шанышқылы-сорғыш ауыз органдары бар жәндіктерді (биттер, қандалалар) жоюға арналған.
- Ішек Инсектицидтері – Инсектицидтерімен өңделген өсімдіктерді немесе уландырылған жемдерді жеуі арқылы жәндіктердің асқазан-ішек жолына енеді; олар кеміретін жәндіктерді (шегірткелер, қоңыздардың дернәсілдері мен ересектері, көбелектердің жұлдызқұрттары) жоюға арналған.
- Жүйелі инсектицидтер – өсімдікке топырақтың тамыры арқылы немесе беткі жағынан өсімдіктің сөлі мен ұлпалары арқылы еніп, жүйке-талшық жүйесі бойына тарайды.
- Фумигант немесе тыныс Инсектицидтері – жәндіктердің организміне бу, газ күйінде деп алу органдары арқылы енеді.

- **Инсектицидтердің** көпшілігі органикалық заттардан тұрады, оларды синтетика жолмен алады. Солардың ішіндегі маңызы зор болып табылатын хлорлы органик және **фосфор** органик. **Инсектицидтер** Қазір күшәла мен фтор қосылыстары бар органикалық емес Инсектицидтер қолданылмайды. Бірқатар хлорлы органик. Инсектицидтер (альдрин, дильдрин, т.б.) мен ДДТ-ны (химиялық препарат) пайдалануға барлық дамыған елдерде тыйым салынған. **Ауыл шаруашылығына** кеңінен ендіріліп жатқан синтетика пиретроидтардың үлестік шығын мөлшері аз (1 га-ға 25-тен 200 га-ға дейін) және қоршаған ортаға зиянды газдарды шығаруы төмен. Оларды әр түрлі тәсілмен қолданады (**бүрку, себу, тозандату, фумигация**). **Инсектицидтерді** қолдану **ауыл шаруашылығы** мен **орман шаруашылығы** өнімдерінің шығынын азайтады.

